

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Vanhustyön eat:n uudistuu yhdellä tutkinnon osalla

12.12.2024 Toimeenpanotuen tilaisuus
Opetushallitus
Ammatillinen koulutus
Dinah Arifulla

Muutetut Vanhustyön erikoisammattitutkinnon perusteet on julkaistu

25.10.2024

Vanhustyön erikoisammattitutkintoon on lisätty yksi uusi valinnainen tutkinnon osa. Tutkinnon osan tavoitteena on vahvistaa osaamista rokotustoimintaan kansallisen rokotusohjelman mukaisesti sekä tukea asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumista.

Vanhustyön tutkinnon perusteet (OPH-3285-2020) muutetaan uudella määräyksellä (OPH-4966-2024) ja tulevat voimaan 1.1.2025 ilman siirtymäaika.

Lisätietoja uudistuksesta ja sen toimeenpanosta antaa opetusneuvos Dinah Arifulla (dinah.arifulla@oph.fi).

Tiedotteeseen liittyä

Perusteet

[Vanhustyön erikoisammattitutkinto](#)

Vanhustyön eat, tutkinnon muodostuminen

Vanhustyön erikoisammattitutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Siinä on neljä osaamisalaa ja tutkintonimikkeet on määritelty osaamisaloittain seuraavasti:

- ikääntyneen ihmisen palveluohjauksen osaamisala, ikääntyneen ihmisen palveluohjaaja (EAT)
- muistioireisen ja muistisairaana ihmisen elämän tukemisen osaamisala, muistihoitaja (EAT)
- ikävalmennuksen osaamisala, ikävalmentaja (EAT)
- elämän loppuvaiheen hoitotyön osaamisala, saattohoitaja (EAT).

Kukin osaamisala muodostuu pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista. Näiden laajuudet vaihtelevat osaamisaloittain. Pakollisilla tutkinnon osilla varmistetaan osaamisalan ydinosaaminen. Osaamisaloittain määritellyillä valinnaisilla tutkinnon osilla on mahdollista laajentaa tai syventää osaamista.

Muutos aiempaan

Uusi valinnainen tutkinnon osa lisätty

Rokottaminen lähihoitajan vastuualueella, 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella rokotustoimintaa
- kohdata rokotettavan henkilön
- toteuttaa rokotuksia omalla vastuualueellaan
- antaa rokotteita turvallisesti ja laadukkaasti
- arvioida ja kehittää rokotusprosessia

Tausta

- STM:n uutinen 25.4.2024 <https://stm.fi/-/rokotuksia-saavat-jatkossa-antaa-useammat-terveydenhuollon-ammattilaiset> STM:n asetus rokotuksista annetun STM:n asetuksen 6§ muuttamisesta
- 1.5.2024 alkaen on asetuksen mukaan mm. lähihoitaja ja perushoitaja voineet antaa rokotteita tietyin rajoituksin
- STM:n asetusmuutoksen muistiossa (VN/36738/2023) on todettu lähihoitajan koulutuksen eli sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon sisältävän yleisiä rokottamiseen liittyviä osaamisia kuten lääkkeiden käsittely, injektion anto lihakseen, aseptiikkaa sekä potilas- ja asiakasturvallisuutta koskevia ammattitaitovaatimuksia.
- Ammatillisen koulutuksen sosiaali- ja terveysalan tutkintoihin ei ole sisällytetty rokotusosaamista ammattitaitovaatimuksia

THL:n rokottajan verkkosivut ja suositukset

- <https://thl.fi/aiheet/infektiotaudit-ja-rokotukset/tietoa-rokotuksista/kukasa-rokottaa>

Mitä rokottajan on tarpeen osata?

THL on tehnyt ohjeistuksen siitä, mitä rokottajan on tarpeen osata ja hallita. Ohjeistus kuvaa samalla, mitä asianmukaisen rokotuskoulutuksen tulisi THL:n arvion mukaan sisältää ja minkälaista osaamista koulutuksella tulisi varmistaa.

Mitä rokottajan on tarpeen osata?

THL:n ohjeet teoreettisen ja käytännön rokotustaitojen näytön osoittamiseen ja vastaanottamiseen.

Miten rokotusosaaminen voidaan varmistaa?

Tutkinnon osan valmistelu

- Esivalmistelut huhti-kesäkuu 2024
- Päätös projektin aloittamisesta 28.6.2024 (OPH-3970-2024)
- Työpajat 14.8.2024 (26 osall) ja 28.8.2024 (27 osall)
- Asiantuntijakeskustelut 6-8/2024 (12 kpl)
- Lausuntoaika 30.8-26.9.2024 (OPH-4566-2024)
- Ns. Kolmikantakäsittely 27.9 klo 12 (21 osall)
- Johtokunta käsittely loka-marraskuussa
- Toimeenpanotuen tilaisuus 12.12.2024 klo 14-16
- Uudistus käytössä 1.1.2025 alkaen

Vanhustyön erikoisammattitutkinnon rokotusosaamiseen liittyvän tutkinnon osan valmistelu

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan Opetushallitus määrää tutkinnon perusteet kullekin ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvalle tutkinnolle. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädetään, mitkä ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot kuuluvat tutkintorakenteeseen.

Opetushallitus on päättänyt käynnistää sosiaali- ja terveysalan Vanhustyön erikoisammattitutkinnon perusteiden muutoksen valmistelun.

Sosiaali- ja terveysalan Vanhustyön erikoisammattitutkinnon perusteiden valmistelussa noudatetaan liitteenä olevaa projektisuunnitelmaa.

Opetusneuvos

Marko Aaltonen

Opetusneuvos

Dinah Arifulla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.

**Kiitos työpanoksesta ja
asiantuntijakeskusteluista,
lausuntokierros sekä ns.
kolmikantakäsittely antoivat hyviä
huomioita!**

Rokottaminen lähihoitajan vastuualueella, 15 osp

Tämä tutkinnon osa antaa osaamista rokottamiseen lähihoitajan vastuualueella huomioiden kansallisen ohjeistuksen ja säädöksen.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rokotuksista (149/2017) määrää, että riittävän lääkehoidon osaamisen ja asianmukaisen rokotuskoulutuksen saanut sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja ja lähihoitajan tutkintoa edeltäneen koulutuksen suorittanut perushoitaja voi antaa täysi-ikäiselle rokotteita. Tämä tulee tehdä terveydenhuollon ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena.

Osaamisen arviointi: Opiskelija suunnittelee rokotustoimintaa

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen kriteerit

- toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä oman vastualueensa mukaisesti
- osoittaa ymmärtävänsä rokotajan toiminnan rokotustilanteessa
- tietää rokotuksilla ehkäistävät taudit
- osoittaa ymmärtävänsä rokottamisen hyödyt
- tietää erityyppisten rokotteiden erot ja merkityksen rokotusten suunnittelussa
- osoittaa ymmärtävänsä eri tavoin annettavien rokotteiden vaikutukset
- säilyttää, valmistelee ja käsittelee rokotteita asianmukaisesti
- valmistelee aseptisesti välineistön ja työympäristön rokottamista varten
- ohjaa asiakasta rokotukseen valmistautumisessa
- osoittaa ymmärtävänsä vastuunsa rokotustilanteessa
- käyttää näyttöön perustuvaa tietoa
- ennaltaehkäisee ja ennakoi työssään häirintää ja väkivallan uhkaa

Osaamisen arviointi: Opiskelija kohtaa rokotettavan henkilön

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen
kriteerit

- kohtaa asiakkaan arvostavasti
- tarkistaa asiakkaan henkilöllisyyden
- huomioi erilaisten asiakasryhmien rokottamisen erityispiirteet
- informoi ja ohjaa asiakasta rokotuksen tarkoituksesta, mahdollisista haittavaikutuksista ja jälkihoidosta
- kohtaa rokotukseen epäröivästi suhtautuvan ja osaa keskustella hänen kanssaan
- toimii asiakaslähtöisesti asiakkaan kommunikaatitaitojen mukaisesti
- mukauttaa ilmaisuaan asiakkaan kommunikointitaitoja vastaavaksi
- huomioi asiakkaan yksilöllisyyden

Osaamisen arviointi: Opiskelija toteuttaa rokotuksia omalla vastuualueellaan

Opiskelija

Hyväksyty
suorituksen kriteerit

- noudattaa ammattieettisiä periaatteita
- noudattaa lainsäädäntöä ja määräyksiä
- noudattaa kansallisia ja kansainvälisiä rokotussuosituksia ja -ohjeistuksia
- tietää kansallisen rokotusohjelman
- hallitsee lähihoitajan vastuualueen mukaiset erilaiset rokotustekniikat
- tietää rokotteiden ja rokottamisen vasta-aiheet ja varotoimet
- toteuttaa rokotuksia oman vastuualueen suunnitelman ja ohjeiden mukaisesti
- ohjaa asiakasta tarkoituksen mukaisesti rokotustilanteessa
- toimii rokotustilanteessa asiakaslähtöisesti
- varmistaa asiakkaan mukavuuden ja turvallisuuden toimenpiteen aikana
- toimii haastavissa asiakastilanteissa ammatillisesti
- arvioi asiakkaan vointia rokottamisen yhteydessä
- osaa havaita pitkäaikaista seurantaan vaativien rokotteiden vaikutukset ja myöhäiset haittavaikutukset sekä toimia ohjeen mukaisesti
- toimii ensiaputilanteissa työryhmän jäsenenä ja hälyttää lisäapua
- käyttää työyksikön asiakastietojärjestelmiä

Osaamisen arviointi: Opiskelija antaa rokotteita turvallisesti ja laadukkaasti

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit

- toimii asiakas- ja potilasturvallisesti
- noudattaa laatusuosituksia ja omavalvontasuunnitelmaa
- toimii työsuojelu- ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti
- työskentelee hygieniavaatimusten ja aseptisten periaatteiden mukaisesti
- työskentelee ergonomisten periaatteiden mukaisesti
- työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- saattaa rokotteen käyttövalmiiksi ohjeen mukaisesti
- toimii ohjeiden mukaan tuotevirhe-epäilyssä
- antaa oikean rokotteen, oikean annoksen, oikealle henkilölle, oikeaan aikaan, oikeaan paikkaan ja oikealla tekniikalla
- tietää ihmisen anatomian ja fysiologian pistospaikkojen osalta
- osaa erottaa vakavan rokotusreaktion (anafylaksia) ja aloittaa sen ensihoidon
- tunnistaa muut välittömät rokotusreaktiot ja osaa hoitaa niitä
- suojaa asiakkaan tiedot ja varmistaa toimenpiteiden turvallisuuden asiakkaan yksityisyyden ja turvallisuuden takaamiseksi
- noudattaa salassapito-, tietosuojaja- ja tietoturvallisuusohjeita
- kirjaa rokotukset ja mahdolliset haittavaikutukset lainsäädännön ja työyksikön ohjeiden mukaan

Osaamisen arviointi: Opiskelija arvioi ja kehittää rokotusprosessia

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen kriteerit

- arvioi rokotustoimintaa ja tekee tarvittaessa kehittämissuhteita
- osallistuu vastuullisesti omaavalvonnassa toteutumiseen ja arviointiin
- vaikuttaa toiminnallaan rokotusten turvallisuuteen
- edistää tarkoituksenmukaista viestintää ja tiedottamista
- seuraa ja arvioi vastuualueensa tavoitteiden toteutumista valittujen mittareiden avulla
- osallistuu työyksikön tiimityöhön ja osaamisen kehittämiseen
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja kriittisesti
- hyödyntää aktiivisesti digitaalisia työvälineitä ja järjestelmiä edistämällä niiden käyttöä työyhteisössä
- ottaa toiminnassaan huomioon ratkaisujen energiakulutuksen, kestävyys- ja ympäristövaikutukset edistämällä kestävästä kehityksestä
- osoittaa ymmärtävänsä oman työn merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta
- arvioi omaa osaamistaan ja kehittää sitä

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla sosiaali- ja terveysalalla tai yrityksissä ja muilla palvelualoilla, joissa työskennellään rokottamistehtävissä. Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Huomioitavia asioita

- Tutkinnon osan suorittaminen täydennyskoulutuksen omaisesti
- Yleistä ja eriytynyttä osaamista antava tutkinnon osa. Vastuulääkärillä ja organisaatiolla velvollisuus arvioida toimintaosaaminen. Tarkoituksen mukaista käyttää tätä osaamisvajetta täydentävänä koulutuksena.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Huomioitavia asioita

- Rokottaminen lähihoitajan vastualueella

15

...

Opiskelijalla tulee olla sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kyseisen tutkinnon loppuvaiheen opiskelu tai vastaava asetuksen mukainen koulutustausta.

- Toteutussuunnitelmissa huomioitava erityisesti: potilas- ja asiakasturvallinen toiminta sekä työturvallisuus esim. pistotapaturmat ja toiminta poikkeustilanteissa

Tapahumakalenteri | Opetushallitus (oph.fi)

VARMISTA AINA KALENTERISTA TILAISUUS!

Sote-kahvilat Keväällä 2025 klo 14-15:

9.1; 13.2; 6.3; 3.4; 15.5

13.2.25 teemana Sataedun Amis-klubi

Lisäksi:

Sote at ja eat esivalmistelu työpajat 18.12

Kiitos!

Kysymyksiä ja kommentteja?

ammatillinenkoulutus@oph.fi

Lumista joulunodotusta!

Opetusneuvos

Dinah Arifulla

ammatillinenkoulutus@oph.fi

